

Oecumenische Dienst 22 januari 2012, Wehl. Thema: Bedacht zijn op elkaar
Bijbellezingen: 1 Kor. 12, 12-22 en Markus 4,30-32

We gaan op reis naar Israel.

We laten Jerusalem even voor wat het is en we gaan door naar het noorden, naar Galilea, qua natuur een schitterend gebied, zeker rond het meer van Galilea, Tiberias, Kinnereth of hoe u het ook wilt noemen.

Het is er niet alleen mooi *weer*, maar ook een mooi *meer*.

Arabieren noemen het niet voor niets nog steeds "het oog van God".

Langs de kanten rijzen de bergen op, uitlopers van de Libanon.

Hoog boven het meer zie je in lichte nevel de toppen van de Hermon liggen, een gebergte dat gedeeltelijk ook in Syrie ligt, met sneeuw bedekt, sneeuw die de bronnen van de rivier de Jordaan voedt.

Het is bij voorkeur in die omgeving,

dat Jezus zijn visie geeft op het komen van het rijk van God dat hij voor ogen heeft.

Dat rijk Gods, ja... da's kennelijk geen eenvoudige zaak.

Zal het er eigenlijk wel ooit van komen? vragen de leerlingen zich af.

Want telkens als hun Messiaanse beweging poot aan de grond lijkt te krijgen,

net als Jezus invloed krijgt, zij de macht al zien gloren

en **zelfs** al hun zetels in de regering van het beoogde rijk een beetje beginnen te verdelen, dan trekt die vreemde man uit Nazareth zich terug.

Voorals Petrus heeft het daar moeilijk mee. Hij is een **Zeloot**, een **draufganger**,

houdt niet van dat slappe gedoe. Hij denkt in het groot en niet in het klein.

Erop af en aanpakken die boel. Weg met die Romeinen.

Het is dus op een van die momenten, als ze weer eens ongeduldig worden

en eigenlijk geen zier van dat rijk Gods snappen,

dat Jezus op de proppen komt met de gelijkenis van het mosterdzaadje.

Ze kijken er van op, zijn leerlingen, want zijn het niet **uitgerekend** de hogepriesters en schrift- en wetsgeleerden die hen vaak met dit mosterdzaadje de les lezen?

De oren wassen zelfs?

Het wordt door **hen** immers gebruikt om de reinheidswetten uit te leggen.

Een vlekje zo klein als een mosterdzaadje, maakt **alles** onrein.

En in de Joodse Talmoed wordt het eten van een onrein dier, ook al zou het nog kleiner zijn dan een mosterdzaadje, strafbaar genoemd.

Telkens weer is het dan **uitgerekend Jezus**, die zich tegen dat fileermes van regels en wetten verzet en die zegt: Zie, de muggen ziften jullie uit, maar de **kameel slijk je door**.

U hoort waar het woord **muggenzifterij** vandaan komt.

Toch gaat het Jezus daar nu niet om.

Hij probeert zijn omstanders op typisch joodse wijze iets

over dit voor hen onzichtbare rijk te verduidelijken

aan de hand van het mosterdzaadje: een **micro**-zaad met **macro** groei-kracht,

een ienie minie zaadje, wat iets groots voortbrengt, want de mosterdplant

wordt een geweldige wijdvertakte struik van wel drie meter hoog.

Vogels strijken er graag op neer, komen erin nestelen.

Dat geeft de herbergzaamheid van de plant aan.

Zo is het met jullie inspanningen voor het rijk Gods, wil Jezus zeggen, **mits** je maar wil zaaien.

Hoeveel zondagsscholen hebben vanuit die achtergrondgedachte niet de veelzeggende naam 'het mosterdzaadje'gedragen.

Jezus laat zich hier overigens duidelijk zien als uitlegger van de boeken van zijn Joodse volk. Want in het boek Daniel komen exact dezelfde woorden voor die Jezus hier gebruikt. Daniel legt in dat verhaal de machtige koning Nebukadnezar een droom uit die deze had over het mosterdzaadje en wat het voortbrengt als het wordt gezaaid.

Want ook daar gaat het om: **het moet gezaaid worden.**

In de bijbeltekst van vandaag staat niet voor niets tot twee maal toe dat woord: **gezaaid.**

Er komt niet zomaar groei. Je moet er iets voor doen.

Groei heeft een geheim, een begin, het zaad sterft en komt dan pas op.

En **als** het dan eenmaal opkomt, sta je verbaasd over de kiemkracht ervan, en vogels vinden hun schuilplaats in de wijde vertakkingen van die struik, vogels van allerlei pluimage, huismussen, exotische types, noem maar op.

We mogen dit vergelijken met onszelf, met de maatschappij om ons heen, mensen op zoek naar rust, naar geborgenheid temidden van de hectiek van alledag. Mensen die rondfladderen ook, rusteloos.

De tekst geeft overigens een prachtige belofte: bescherming, **overschaduwd worden.** God zelf wordt in de Schriften keer op keer met deze eigenschappen geduid.

Het mosterdzaadje, klein, onbeduidend, van generlei betekenis, net zoiets als de cent die verdwenen is uit onze monetaire samenleving. De tijd van een cent drop in het winkeltje van de dames Vreuls hier iets verderop is voorbij. Ons denken heeft een schaalvergroting ondergaan: groothandelsgebouw, supermarkt, scholengemeenschap, SOW-kerken, parochieverband, mammoettanker, supermogendheden.

Om nog maar niet te spreken over die zaken waardoor de media worden beheerst, of die door hen worden uitvergroot en opgeblazen, die in het nieuws en de jaaroverzichten komen.

Wat kunnen we ons daarbij als mens soms klein en ongeborgen bij voelen!

Maar **toch**, zou Jezus met deze gelijkenis kunnen zeggen, blijf geloven in jezelf, in elkaar, in de groeikracht van al het kleine dat je kunt doen, die druppel op de gloeiende plaat, die op zich soms zo onbeduidend lijkt, maar die tot iets groots kan worden.

Het heeft me altijd geïntrigeerd, de parabel van het mosterdzaadje.

Ik hoorde in het verleden, in de verkondiging daarover, zoveel triomftaal over de katholieke kerk, die klein begonnen was en die een wereldkerk van formaat geworden was.

Dat was de bedoeling van Jezus geweest, zo beweerde men **met klem.**

Een andere uitleg was niet mogelijk.
Maar..... luister naar wat Markus zegt.

Anders dan in gelijkenissen sprak Jezus niet.

Niemand kan zich dus zijn woorden toe-eigenen
en er een vaststaande onomstotelijke uitleg aan geven.

Jezus verkondigde geen dogma's, geen leerstellingen die kunnen vastroesten,
die tot macht van de een over de ander kunnen leiden als ze worden geïnstitutionaliseerd,
of waarmee je anderen om de oren kunt slaan of tot ketter kunt verklaren,
gestolde machtsstructuren, die mensen uitsluiten of kleineren.

Jezus verkondigde de menselijke maat, de menselijke groei,
het bedacht zijn op elkaar.

Toch zou het al snel mis gaan met zijn bedoelingen.
Dat zien we in de andere bijbeltekst van vandaag,
in de eerste brief van Paulus aan de gemeente van Korinthe.

Korinthe is een grote handels- en havenstad,
waar mensen uit alle hoeken van de wereld samen komen, een smeltkroes van culturen.
Paulus komt daar aan en neemt zijn intrek bij het echtpaar Aquila en Priscilla,
dat uit Rome was gevlucht, omdat zij, zoals alle Joden,
op last van keizer Claudius de stad moesten verlaten.
Aquila is tentenmaker, Paulus was dat ook,
en zo kan hij meteen nog weer eens zijn oude vak uitoefenen.

Op sabbat is Paulus in de synagoge te vinden om daar over de Jezusbeweging te vertellen.
Sommige mensen prijzen de dag dat Paulus in Korinthe is neergestreken,
maar anderen zien hem maar het liefst zo snel mogelijk zijn biezen pakken.
Het is gedaan met de rust in de synagoge.
Er voltrekt zich een scheiding van geesten tussen **enerzijds** de Joden die Paulus volgen,
samen met de van oorsprong heidenen,
en anderzijds Joden die vinden dat Paulus over de schreef gaat
en te veel Joodse gebruiken laat vallen.

Het wordt er bepaald niet beter op als Paulus zich vervolgens van de synagoge afwendt
en zijn intrek neemt bij ene Titius Justus, een heiden,
die zich tot de Jezusbeweging was gaan rekenen
en die in een huis naast de synagoge woonde.

Zo kun je voortaan op sabbat een deel van de beminde gelovigen in de synagoge vinden,
en een ander deel in het huis van Titus, waar zich een nieuwe gemeente vormt,

nota bene een deur verder op.

Ze zitten weliswaar in twee huizen **naast elkaar**,
maar **elkaars naasten zijn ze niet.**

Waar hebben we dat in het nabije verleden vaker gehoord?

Echter, ook in de nieuwe gemeente ontstaat al snel weer een scheiding der geesten tussen
mensen met hele verschillende interesses en belevingen,
die van het nieuwe geloof allemaal iets anders verwachten.

Bovendien bieden de gemeenteleden tegen elkaar op:
de een beschouwt zich *meer* of *beter* dan de ander en sluit die ander uit.
De gemeente gaat er aan kapot.
Wat overblijft zijn groepjes, clubjes.
Elk groepje probeert Paulus ***mee te krijgen in hun wedstrijdje ware christen zijn.***
En Paulus? Die trapt daar niet in.
Hij schrijft hen vanuit elders een brief, waarin *hij* probeert
hen mee te krijgen naar een andere laag van denken,
niet naar het niveau van wat je presteert, of hoe je je kunt profileren t.o.v. elkaar,
maar naar het niveau van hoe God mensen met elkaar verbonden heeft,
onlosmakelijk, onmiskenbaar.

Dat wil Paulus wil helder aan de orde stellen.
Niemand kan zich op persoonlijke kwaliteiten laten voorstaan, of de ander links laten liggen.
Allemaal staan we met elkaar in relatie, vormen samen ***een*** lichaam
en ***ieder*** onderdeelje daarvan is onontbeerlijk.
In deze gemeenschap is geen boven-of onderklasse, niet bepalend
welke kleur je hebt of hoe je stamboom eruit ziet,
of je werk hebt, of hoeveel euro's er op je loonstrookje staan.
We zijn allemaal doordrenkt van ***die ene, diezelfde geest.***
Maar dat lichaam ***bestaat wel*** uit allemaal ***verschillende*** onderdelen.
En al die verschillen zijn nodig om ***samen*** dat ***ene*** te laten functioneren.
't Is daarom niet best als we ons in allemaal clubjes verschanen:
een hele verzameling handen, een hele batterij oren, allemaal blindedarmen op een rij.
Dat is geen lichaam.
Het gaat juist om al die verschillende delen bij elkaar: die vormen ***een enkel*** lichaam
van oorlel tot de kleine teen.

Als je die gedachte ruimte geeft:
de gelovige gemeenschap als een lichaam, dan leer je om verschillen te accepteren,
om blij te zijn dat de ander niet precies is zoals jij.
Maar... met al die verschillen moet je wel uit zijn op ***samenwerken,***
op elkaar ***ontmoeten.***

Het was de Joodse filosoof Martin Buber die ooit zei:
Alle ***werkelijke ontmoeting*** is leven.
En ***leven*** is aangesproken worden.

Ontmoetingen zijn essentieel in ons leven, in onze kerken, in ons dorp en overal.
De vele contactadvertenties, partnerbureaus en onder meer een programma als
'Boer zoekt vrouw' verraden enerzijds veel van ons onvermogen
en anderzijds veel van ons verlangen om de ander te ontmoeten,
echt te ontmoeten, ook al wordt er nog zo veel af genetwerkt.
Verlangen naar de ander, er bij willen horen, ergens bij willen horen, geborgenheid ervaren,
is een fundamentele waarde voor ieder mens, van welk sexe, geaardheid, ras of religie dan
ook.

Daarom is en blijven mensen uit op ontmoeting met de ander,
dwars door allerlei opgeworpen scheidslijnen heen,
blijven erop uit om dwars door alle verschillen heen,
elkaar aan te spreken en aangesproken te worden,
anderen te leren kennen en gekend te worden, **erkend** te worden ook,
niet alleen in het grote, maar juist in dat ietsiepietsie kleine
zo groot als een mosterdsaadje.

Dat proberen wij, kunnen wij,
in de oecumene,
zeker weten, hier in Wehl en overal:
op **elkaars welzijn en welbevinden bedacht** zijn, elkaars maatjes zijn,
om in de tijd die op ons toekomt,
met elkaar het leven te vieren en verdriet of zorgen te delen.
Daarover, over dat **bedacht zijn op de ander, op elkaar**,
schreef Ida Gerhardt een gedicht, waarmee ik graag wil gaan besluiten:

Het was in dat fatale jaar dat slag op slag
ons trof, dat het niet om te harden was;
dat ons bij dag de strijd om het bestaan,
bij nacht de zorg, die rover van de slaap,
vervreemdden van onszelf en van elkaar.-

Wat heeft mij toen gewenkt,
wat nam mij mee de bergen in,
waar ik hervonden heb de hoogdag der hoogdagen van voordien?;
nieuw, ongerept, en transcendent bijna, die sneeuwen tocht over de Alpenpas.

Twee mensen, langzaam stijgend, enkel met een bergstok,
zwijgend op elkaar bedacht bij het wisselen van **voor- of achter gaan**,
of bij het zigzagpad, waar men haast niet naar de ander waagt te zien.-
En stap voor stap wint men het vergezicht,
waarnaar het hart de donkere winter lang is uitgegaan.

O, wie heeft daar geen weet van:
het moment dat bij een splitsing de **een** zich heeft vergist
en plotseling met bonzend hart bemerkt dat hij de **tochtgenoot** is kwijt geraakt,
en roept: **ben je daar nog?**
En dan, gekeatst van wand naar wand,
de **tegenroep**:
"Ik kom!"

Moge het zo worden, mogen wij op elkaar bedacht zijn en blijven .
Amen.

(Drs Thea Berendsen, theoloog)